

Solar Cooking Nederland-KoZon

Nieuwsbrief

Nummer 6, december 2020

Koken met een conus: een nieuw, betaalbaar en effectief zonnekooktoestel

Met trots kunnen wij melden dat wij sinds kort naast de Cookit en de Solar box er een nieuw zonnekooktoestel bij hebben. Samen met Henk Blok (projectcoördinator Solar Cooking Nederland- KoZon) ontwikkelde onze partner Samuel Odhiambo in Nairobi een conische koker. Het principe is hetzelfde als van een paraboolkoker: de zonnestralen kaatsen van een reflecterend oppervlak richting een zwartgemaakte pan. Een conische koker is echter veel eenvoudiger (en dus goedkoper) te maken. Je snijdt een sector uit een dunne plaat ijzer, buigt die tot een kegel en bekleedt die aan de binnenkant met reflecterend aluminiumfolie en maakt er een bodem in. Daar bovenop een zwartgemaakte plaat met daarop de zwartgemaakte pan. En voor het gemak een onderstel van draadstaal. Door de pan te isoleren met transparant plastic verkort je de kooktijd en haal je een hogere temperatuur. Een conus met een diameter van 80 cm brengt 1 liter water aan de kook in 20 minuten. Cake of broodjes bakken gaat ook, want de maximum temperatuur is meer dan 150 °C.

Conus en onderstel kunnen door een goede lokale blikslager gemaakt worden, terwijl de rest door onze partners gedaan kan worden. Totale kosten (materiaal en arbeidsloon) zijn ongeveer €15, iets duurder dan een Cookit, maar een conus gaat langer mee, heeft een flink kortere kooktijd en hogere maximum temperatuur.

Het oorspronkelijke model was verticaal gericht. Dat werkt goed als de zon hoog aan de hemel staat. Maar ook bij de evenaar staat de zon 's morgens vroeg en laat op de dag niet zo hoog en verder van de evenaar geldt dat de hele dag. Daarom is er nu ook een versie die 20 graden gekanteld is. Die kan gebruikt worden als de zon maar meer dan 40 graden boven de horizon staat.

Voorwoord

Aan het einde van dit door het Coronavirus gedomineerde jaar willen wij u graag informeren over hoe het onze lokale partners in Oost en West-Afrika is vergaan. Als je naar de cijfers kijkt, lijkt de Coronapandemie in de Afrikaanse landen minder impact te hebben dan in Europa en Noord- en Zuid Amerika. De economische schade door de lockdowns is echter rampzalig en de armen en kwetsbaren lijden hier het meest onder. Naast de gevolgen van het virus is de impact van klimaatveranderingen (o.a. overstromingen en mislukte oogsten), terroristisch geweld in Mali, Niger en Burkina Faso en sprinkhaanplagen in Oost-Afrika enorm. Onze lokale partners proberen zich zo goed en zo kwaad als het gaat door deze moeilijke periode heen te slaan. Met uw steun en onze hulp aan de partners kunnen wij een steentje bijdragen om de progressie op het gebied van geïntegreerd zonnekoken de afgelopen jaren niet verloren te laten gaan. U heeft gelukkig al ruimhartig gereageerd op onze oproep om te doneren. Daar zijn wij u dankbaar voor, maar vanzelfsprekend is er altijd meer geld nodig om onze missie te kunnen volbrengen.

In deze korte update vertellen wij hoe het onze lokale partners en hun projecten is vergaan in de afgelopen maanden.

Fijne feestdagen en een gelukkig en vooral gezond 2021!

Caspar Baltussen

Voorzitter Solar Cooking Nederland - KoZon

Het team in Tanghin (Burkina Faso) vol enthousiasme, nog voor Corona

Hoe kunt u Solar Cooking KoZon steunen?

U kunt een donatie overmaken naar één van onze twee bankrekeningen. Solar Cooking KoZon is erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

Bankrekeningnummers:

NL 06 TRIO 0254 7056 34 t.n.v. Stichting Solar Cooking KoZon

NL 57 ABNA 0404 8116 71 t.n.v. Stichting Solar Cooking KoZon

Contact:

e-mail: secretariaat@solarcookingkozon.nl

www.solarcookingkozon.nl

West-Afrika

Burkina Faso - Nieuws over het project in Tanghin in het Corona jaar 2020

U denkt misschien dat alle activiteiten plat lagen, maar ondanks verbod op samenkomsten en vergaderingen en een algemeen inzakkende markt, is het team in Tanghin binnen die restricties actief gebleven in het zichzelf scholen en de kwaliteit van de voorraden op orde houden. Intussen hebben zij natuurlijk ook nagedacht over hoe het straks verder moet, nu topverkoop in het optimale seizoen in het laatste projectjaar kopje onder ging. Zij kwamen met een voorstel om de voorlichtingskant en de marketing van het project een stevige boost te geven door inzet van andere media zoals radio (in deze contreien nog altijd een effectief sociaal medium), lokale toneelgroepen, die leerzame voorstellingen kunnen geven, bijvoorbeeld over de klimaatveranderingen en de positieve rol die zonnekoken daarin kan spelen, en meerdere quizen om de kennis te vergroten over het gebruik van zonnekooktoestellen. Deze activiteiten kunnen de verkoopcijfers positief beïnvloeden. Begin volgend jaar in het goede seizoen hopen ze alsnog flink te verkopen.

Naar aanleiding van uitkomsten van een kort evaluerend onderzoek denkt het team nu ook na over de mogelijkheid om de aandacht naar stedelijk gebied te gaan verleggen. Vertraging in activiteiten door de pandemie geeft tijd om even achterover te leunen en tot nieuwe inzichten te komen. We gaan zien of focus op een iets andere doelgroep in Burkina Faso tot meer resultaat kan leiden.

Burkina Faso - Vijf vrouwen getraind in Gorom Gorom

Hassane Cissé is projectcoördinator van Association Dagnal Roobé (ADR) in Gorom Gorom in het noorden van Burkina Faso. Hij werkt veel met vrouwengroepen. Gorom Gorom ligt in een zeer kwetsbaar gebied. De politieke situatie is er op dit moment gespannen. Door veelvuldige aanslagen trekken vluchtelingen uit de hele regio naar de stad en is het inwonertal van Gorom Gorom verdubbeld. Hierdoor wordt er een groot beroep gedaan op de toch al schaarse natuurlijke hulpbronnen van de stad: er is een groot tekort aan water en hout. De omgeving van Gorom Gorom wordt steeds kaler, hout om te koken is er bijna niet meer.

Toen Hassane hoorde dat HSB, een van onze partner-organisaties in Burkina Faso, bezig was met zonnekoken, zag hij een kans voor de vrouwengroepen van ADR. Hassane ging op bezoek bij HSB in Pabré en dit bezoek mondde uit in een 3-daagse training van 5 vrouwen van ADR begin november 2020. De training werd georganiseerd door HSB en gefinancierd door onze stichting met een geormerkte donatie van Soroptimisten Utrechtse Heuvelrug. De vrouwen waren zeer enthousiast en konden aan het eind van de training goed vertellen

hoe de verschillende zonnekookproducten (Cookit, zonnebox en hooimand) gebruikt kunnen worden. Zij gaan nu demonstraties geven in Gorom Gorom om het gebruik van zonnekookproducten te promoten en de verkoop ervan te stimuleren.

Mali - Togo Tilé - Pasteuriseren met de zon

Ook al vallen de verkoopcijfers helemaal niet tegen, ook Togo Tilé wordt geraakt door de coronacrisis. Transport is veel duurder geworden en de katoenfabriek, die normaal de katoen levert voor de hooimanden, is dicht, waardoor ze elders duurder katoen in moeten kopen. Het werk wordt georganiseerd in shifts, zodat er niet teveel mensen tegelijk in het bedrijf zijn, om besmettingsrisico's te verkleinen. Ondanks deze beperkingen is de verkoop van Togo Tilé in de eerste helft van 2020 nauwelijks teruggelopen. Togo Tilé verkocht iets minder hooimanden, maar de verkoop van zonedrogers is verviervoudigd ten opzichte van de tweede helft van 2019 en ook de verkoop van de Dibi (zonnebox) nam behoorlijk toe. De Dibi wordt o.a. gebruikt voor het pasteuriseren van tomatenpuree en vruchtensappen, die zo 8 maanden bewaard kunnen worden zonder geur- of smaakverlies. Togo Tilé streeft er naar deze bewaartermijn te verlengen naar een jaar.

De bedrijfsleider van Togo Tilé, Seydou Coulibaly, timmert ook breder aan de weg: hij is lid van de keurmerkcommissie voor verbeterde houtovens, die geleid wordt door SNV. Dankzij een partnerschap met het Office du Niger en de GIZ (een Duitse ontwikkelingsorganisatie) haalt Togo Tilé grote opdrachten binnen voor door de GIZ gesubsidieerde verkopen van zonnekookproducten aan boerengroepen in dit grote rijstirrigatiegebied. Dankzij zijn indrukwekkende marketingkwaliteiten is hij door VIA/Aqua for All gevraagd voor de ontwikkeling van de marketing van waterfilters.

Oost-Afrika

Kenia - Creatief ondernemen in Coronatijd

In Kenia werden in het begin zeer strenge coronamaatregelen afgekondigd, die door de politie vaak met geweld afgedwongen werden. Het gevolg was dat veel mensen geen inkomen meer hadden en verhongerden. Inmiddels is er nog wel een avondklok, maar bijeenkomsten met gepaste afstand en mondkapjes zijn weer mogelijk. Het lijkt dat de epidemie daar minder om zich heen grijpt dan bijv. in Europa, maar ook daar is er nu weer een opleving. Onze partners in Bumala (Didacus Odhiambo) en Homa Bay (Daniel

Yongo) hebben zich ingezet om voorlichting over corona te geven en te zorgen dat mensen zeep en mondkapjes kregen.

Langzamerhand kunnen zij, evenals Samuel Odhiambo in Nairobi, ook weer naar markten gaan en zonnekookproducten in hun shop verkopen. Daarbij nemen zij de 'one metre rule' in acht en worden handen vaak gewassen en mondkapjes gedragen.

Didacus heeft veel profijt van zijn auto, waardoor hij dorpen in de omgeving kon bezoeken en de verkoop enigszins overeind bleef. Hij speelt ongeveer quitte dit jaar. In het begin van dit jaar heeft hij met steun van ons

een droogoven/carbonator en een garage en ruimte om briketten te maken op zijn terrein kunnen bouwen.

Samuel Odhiambo in Nairobi heeft door corona weinig kunnen doen. Wel hebben ze hooimanden gemaakt. Het begint nu weer wat te lopen. Samuel gaf vorig jaar al te kennen dat hij graag een eigen auto zou willen hebben, zodat hij niet meer afhankelijk is van een taxi of het huren van een auto, met de hoge kosten daarvan. Wij hebben hem steeds moeten antwoorden dat er voor een auto in ons reguliere budget geen ruimte was. Dankzij het contact met de Zweedse organisatie Engineers Without Borders (EWB, die 25% wilde bijdragen, enkele sponsors in Nederland en een bijdrage van €1000 uit ons lopende budget heeft hij onlangs een auto gekocht. Daarmee kan hij zijn actieradius uitbreiden (o.a. naar scholen die interesse hebben in zonnekoken) en zijn klanten beter bedienen.

Hij kan de auto ook gebruiken voor een nieuw zonnekookproject in Kitui wat tot stand is gekomen door zijn contact met EWB. Samuel zal hiervoor de technische ondersteuning en de geïntegreerde zonnekookproducten tijdens de startfase van dat project leveren.

In overleg met Henk heeft Samuel naast de 'verticale' ook een 'gekantelde' conische zonnekoker gemaakt (zie voorkant van deze nieuwsbrief, koken met een conus). Deze kan ook gebruikt worden als de zon laag staat. Aan een uitgebreide handleiding voor geïnteresseerden (ook in Franstalige landen) wordt gewerkt.

Omdat de 1-jaars pilot in Homa-Bay van Daniel Yongo nog niet tot voldoende resultaat leidde, maar er wel perspectieven waren, hebben we de pilot met een jaar verlengd tot 1 april 2021 met een extra bijdrage als werkkapitaal en om de coronatijd door te komen. Zijn organisatie TOOL (The Oasis Of Life) doet veel aan

community building. Hij zelf heeft onlangs zijn Bachelor of Arts in Community Development behaald.

Op alle plaatsen worden briketten van houtskoolafval gemaakt. Deze zijn, speciaal in deze coronatijd, zeer in trek omdat ze efficiënter en goedkoper zijn dan houtskool zelf. Koken op de zon is natuurlijk beter, maar dat kan niet altijd.

Congo - Nieuw project in Uvira

Er is een nieuw project gestart in Uvira (Oost-Congo, bij het Victoriameer). Guillain Nabahya van de Teachers Corporation DRC wil daar geïntegreerd zonnekoken stimuleren door zonnekooktoestellen, hooimanden en lokaal gemaakte hout besparende ovens te verkopen.

In maart was hij voor overleg daarover in Nairobi, maar door coronamaatregelen kon hij pas eind oktober terug naar Uvira. Het project liep daardoor (en door de coronamaatregelen) flinke vertraging op. Zijn team heeft wel aan voorlichting kunnen doen en een aantal hout-besparende ovens verkocht. Ook hebben ze met 35 personen uit de lokale gemeenschap een discussiebijeenkomst gehouden over behoud van hun bossen door zonnekoken, en hoe dit op de agenda te krijgen.

Uganda - Start nieuwe partner JRCL, moeilijke tijd voor SCA en bemoedigende resultaten in Kamuli

Begin dit jaar startte onze nieuwste partner Maimuna Nangobi met haar bedrijf Jinja Renewable Consult Ltd. (JRCL) in Jinja promotie en verkoop van geïntegreerde zonnekookproducten. Zij koopt deze producten in bij onze partner Solar Connect Association (SCA) in Biharwe. Na redelijke verkoopcijfers in de maanden januari en februari moest zij in maart haar activiteiten volledig staken vanwege de Corona lockdown tot begin juni. Sindsdien heeft ze haar promotie- en verkoopactiviteiten hervat, maar de verkoopcijfers vanaf juni zijn wel aanzienlijk lager dan ze bij haar start had gedacht. Bij gebrek aan inkomen vragen mogelijke klanten haar steeds vaker of koop op afbetaling mogelijk is. Als startende ondernemer heeft zij daar niet de financiële draagkracht voor en dit was ook niet meegenomen bij het opstellen van het projectplan.

Solar Connect Association heeft een moeilijke periode achter de rug. Het verkooppunt en SCA kantoor in Nasana (Kampala) is gesloten om kosten te besparen. Onze SCA contactpersoon Kawesa Mukasa laat ons verder weten dat tijdens de lockdown in het SCA bedrijfspand in Biharwe is ingebroken en veel waardevolle spullen zijn meegenomen. Een flinke klap voor SCA, dat al langere tijd moeite heeft om voldoende winstgevend te zijn. Om de verkoop van zonnekooktoestellen een impuls te geven en de reisbeperkingen in

Corona tijd enigszins te compenseren, wil Mukasa nog meer gaan inzetten op online verkoop. Hij vroeg ons om ondersteuning bij het opzetten van online verkoop en we hebben een enthousiaste websitebouwer bereid gevonden kosteloos een simpele website voor SCA te bouwen. Een eerste concept van de website is inmiddels gereed.

Het project in Kamuli, Solar Solve Ltd, heeft tot nu toe alleen financiële steun gehad voor het eerste projectjaar in 2018. Het is bewonderenswaardig, dat de ondernemer Robert Kyabirye 2019 - zonder enige financiële bijdrage van ons - met een klein positief saldo wist te eindigen. We zijn nu in afwachting van een goed bedrijfsplan, waarin hij beschrijft hoe hij verder wil gaan en wat hij daarvoor van ons nodig heeft.

Tenslotte namen Maimuna Nangobi en Kawese Mukasa in september deel aan de training "change the game academy" in Kampala. Deze training is een prachtig initiatief van de organisatie Wilde Ganzen samen met een lokale partner en heeft als insteek een *change in mindset*, waarbij organisaties leren om uit te gaan van de kracht, kennis en mogelijkheden vanuit de lokale gemeenschap. Lokale fundraising is hier bijvoorbeeld een onderdeel van.